

**ПОЛТАВСЬКИЙ
УНІВЕРСИТЕТ СПОЖИВЧОЇ
КООПЕРАЦІЇ УКРАЇНИ**

**НАЦІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА
У СУЧАСНІЙ ГЛОБАЛЬНІЙ
ЕКОНОМІЧНІЙ СИСТЕМІ:
механізми функціонування,
динаміка, економічна безпека**

**Матеріали міжнародної
науково-практичної конференції**

23-24 квітня 2010 року

ПОЛТАВА * РВВ ПУСКУ

**Міністерство освіти та науки України
Центральна спілка споживчих товариств України
Полтавська обласна державна адміністрація
АКБ Приватбанк
Полтавський університет споживчої кооперації України
Карагандинський економічний університет Казспоживспілки
Білоруський торгово-економічний університет
споживчої кооперації
Ленінградський державний університет
Омський економічний інститут
Самаркандський інститут економіки і сервісу**

**НАЦІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА
У СУЧАСНІЙ ГЛОБАЛЬНІЙ
ЕКОНОМІЧНІЙ СИСТЕМІ:
механізми функціонування,
динаміка, економічна безпека**

**Матеріали міжнародної
науково-практичної конференції**

23—24 квітня 2010 року

**ПОЛТАВА
РВВ ПУСКУ
2010**

УДК 330.1(063)
ББК 65.011.34
НЗ5

Розповсюдження та тиражування без
офіційного дозволу ПУСКУ заборонено

Редакційна колегія:

Рогоза М.Є. – перший проректор Полтавського університету споживчої кооперації України, д.е.н., професор;
Карпенко О.В. – проректор з наукової роботи та міжнародних зв'язків Полтавського університету споживчої кооперації України, к.е.н., доцент;
Ніколенко С.С. – завідувач кафедри економічної теорії Полтавського університету споживчої кооперації України, д.е.н., професор;
Похилюк В.В. – к.е.н., доцент;
Шевченко О.М. – к.е.н., доцент;
Краус Н.М. – к.е.н., викладач.

НЗ5 Національна економіка у сучасній глобальній економічній системі: механізми функціонування, динаміка, економічна безпека: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції. – Полтава: РВВ ПУСКУ, 2010. – 265 с.
ISBN 978-966-184-1

У матеріалах міжнародної науково-практичної конференції розкриваються проблеми національної економіки у сучасній глобальній економічній системі.

Наукові дослідження авторів спрямовані на з'ясування механізму і сучасних особливостей функціонування національної економіки в умовах глобалізації, динаміки економічних систем, проблем зміцнення національної економічної безпеки у сучасному глобалізованому світі, стратегії та проблем сучасного розвитку економіки України.

Збірник розраховано на наукових працівників, аспірантів і студентів, усіх, хто цікавиться проблемами особливостей функціонування, динаміки національної економіки та зміцнення економічної безпеки у сучасному глобальному середовищі.

*Матеріали друкуються в авторській редакції мовами оригіналів – українською, російською, англійською.
За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідають автори.*

ISBN 978-966-184-1

УДК 330.1(063)
ББК 65.011.34
© Полтавський університет споживчої
кооперації України

**БАНКІВСЬКИЙ МЕХАНІЗМ ПІДВИЩЕННЯ БЕЗПЕКИ
ФІНАНСУВАННЯ ЖИТЛОВОГО БУДІВНИЦТВА В УКРАЇНІ**

*І.Г. Брітченко, д.е.н., професор
Полтавський університет споживчої кооперації України*

В умовах глобальної економічної кризи та недосконалості чинного законодавства актуальним є подальший пошук ефективних механізмів забезпечення безпеки фінансових ресурсів інвесторів у житлове будівництво. Внаслідок недосконалості існуючих механізмів розповсюдженими є чисельні зловживаннями будівельних компаній з фінансовими ресурсами громадян України та гучні кримінальні справи з цього приводу. Особливо актуальним є для пошук таких механізмів для будівництва багатоквартирного житлового фонду. Внаслідок глобальної економічної кризи значно скоротився обсяг споживчого кредитування комерційними банками України всіх галузей економіки у тому числі і житлового будівництва, котре складало лівову частку платоспроможного попиту на житло на первинному ринку. Вирішення зазначеного питання є важливим не тільки для розв'язання соціальних та житлових потреб громадян, а і внаслідок особливого значення житлового будівництва для реального сектору економіки. Впровадження банківських механізмів підвищення безпеки інвестування будівництва житла є також актуальним і для банківського сектору економіки України, що дозволяє суттєво розширити сферу просування нових банківських продуктів в Україні.

Підвищення безпеки фінансування житлового будівництва в Україні може бути досягнуто шляхом використання банківських гарантій у вигляді безвідзивного, підтвердженого та покритого документарного акредитиву при інвестуванні заощаджень фізичних осіб у будівництво житлового фонду. Акредитив – договір, що містить зобов'язання банку-емітента, за яким цей банк за дорученням клієнта (заявника акредитива) або від свого імені проти документів, які відповідають умовам акредитива, зобов'язаний виконати платіж на користь бенефіціара або доручає іншому (виконуючому) банку здійснити цей платіж [1]. При цьому найбільш доцільним представляється використання револьверного акредитиву. Револьверний акредитив у будівництві житла – це 3-х сторонній договір який укладається між замовниками (фізичні особи), банком та забудовниками (будівельні

компанії), у якому зазначається що будівництво відбуватиметься певними етапами через відповідні проміжки часу і за певну суму коштів [1]. Окремі переваги акредитивних форм розрахунків та їх роль у мультиплікаційних процесах раніше висвітлювались вітчизняними науковцями [2].

З організаційно-правової точки зору для реалізації можливостей використання банківських акредитивів для активізації інвестиційного процесу в будівництві житла доцільно використовувати кооперативи забудовників. Відповідно до Закону України «Про кооперацію» [3] та Закону України «Про споживчу кооперацію» [4], кооператив – це юридична особа, утворена фізичними або юридичними особами, які добровільно об'єдналися на основі членства для ведення спільної господарської та іншої діяльності з метою задоволення своїх економічних, соціальних та інших потреб на засадах самоврядування. Метою кооперації є задоволення економічних, соціальних та інших потреб членів кооперативних організацій на основі поєднання їх особистих та колективних інтересів, поділу між ними ризиків, витрат і доходів, розвитку їх самоорганізації, самоуправління та самоконтролю. Суттєвою перевагою кооперативу є той факт, що кожен член кооперативу незалежно від розміру внеску має один голос. Тобто працює принцип: одна квартира – один голос (аналогічно житловому кондомініуму). Утворений фізичними особами кооператив в договорі з будівельною компанією повинен зафіксувати револьверний акредитив як форму розрахунків. Відповідно до умов акредитиву уповноважений банк набуває прав і обов'язків контролю за цільовим використанням інвестиційних ресурсів відповідно до кошторису будівельних робіт та календарним графіком будівництва.

Використання акредитиву крім підвищення безпеки забезпечує також і активізацію інвестиційного процесу в будівництві, за рахунок формування незаперечних переваг для замовників – фізичних осіб, банків та держави. Перевагами для замовників-фізичних осіб є наступні:

- можливість усунення ризиків нецільового використання грошей забудовником та унеможливлення зловживання фінансовими ресурсами;

- наявність можливості поетапного здійснення внесків, або часткового нарахування відсотків на тимчасово вільні ресурси за умов внесення повного розміру вартості майбутнього житла;

- зменшення розміру відсотків за споживчий кредит внаслідок появи реальної об'єкта застави у вигляді майбутніх гарантованих банком майнових прав на фактично виконані будівельні роботи.

Основними перевагами використання акредитивних форм розрахунків при будівництві багатоквартирного житла для комерційного банку є:

– можливість просування на ринок нових банківських продуктів;
– можливість отримувати додаткові доходи та підвищувати рентабельність банку за рахунок надання банківських гарантій по акредитиву без відволікання ресурсів від кредитних операцій;

– розширення можливостей банку по кредитуванню внаслідок розширення заставної бази та підвищення фінансової дисципліни позичальників;

– створення умов для розширення клієнтської бази банку.

Основними перевагами використання акредитиву у будівництві житла для держави є:

– створення передумов для стимулювання будівельної галузі;

– унеможливлення зловживань з фінансовими ресурсами будівельних компаній;

– подальший розвиток банківської системи України.

Використання банківських акредитивів дозволяє не тільки підвищити безпеку безпосередньо інвестиційних процесів в будівництво житла, а також підвищує рівень безпеки всієї економіки України. Це відбувається тому, що внаслідок залежності розміру банківського відсотка від рівня ризикованості його операцій [5], у комерційних банків з'являється реальна можливість відсоток за користування кредитом, що підвищує безпеку як банківського бізнесу, так і економіки країни в цілому.

Література

1. Аккредитивы, документарное инкассо, банковские гарантии. – Швейцария: Швайцерише Кредитанштальт, 1989. – 148 с.
2. Бритченко И.Г. Региональные аспекты банковского рынковедения. – Донецк: ДонГУЭТ им. М. Туган-Барановского, 2003. – 291 с.
3. Закон України № 2266-ХІІ від 10.04.92 «Про споживчу кооперацію» // Відомості Верховної Ради, 1992, № 30, ст. 414.
4. Закон України від 18.09.1991р. № 1560-ХІІ «Про інвестиційну діяльність» // Відомості Верховної Ради. – 1991. – № 47. – С. 646.
5. Котлер Ф. Маркетинг в третьем тысячелетии: как создать, завоевать и удержать рынок: Пер. с англ. / Науч. ред. и авт. вступ. ст. Б.А. Соловьев. – М.: Изд-во АСТ, 2000. – С. 4.

ВЛИЯНИЕ ЭКОЛОГИЧЕСКОГО КРИЗИСА НА СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКОЕ РАЗВИТИЕ УКРАИНЫ

*С.М. Вареванский, д.ф.н., профессор
Полтавский университет потребительской кооперации Украины*

Современный глобальный экологический кризис поставил все человечество перед растущей необходимостью обращаться с окружаю-

щей средой в соответствии с ее объективной основой. Человеческая практика дает основание утверждать, что запас прочности природной среды в основном исчерпан. Нынешняя деятельность человека в сфере эксплуатации природы требует научной координации в пространстве и планового предвидения во времени с учетом законов развития биосферы. Американский специалист в области охраны окружающей среды Б.Коммонер справедливо отмечает: «Кризис окружающей среды дает нам недвусмысленный урок. Если мы хотим выжить, экологические соображения должны управлять экономическими и политическими действиями (подчеркнуто нами С.В.). И если мы должны будем проявлять еще больше разума, для того чтобы не вверять свои судьбы в руки тех, кто приближает мировую катастрофу, а стремится к идеалу, который разделяется повсюду в мире, к гармонии с природой и к миру между всеми людьми, которые живут на Земле. Как и сама экосфера, люди всего мира крепко связаны между собой через свои собственные, но взаимопереплетающиеся потребности; у них общая судьба. Кризис среды мир переживет, будучи цельным, или не переживет вообще» [1, с. 210].

Известный экономист и исследователь проблемы оптимизации природопользования М.Я. Лемешев в книге «Иного не дано» пишет, что в результате экстенсивного расширения производства неизбежно расточительно используются природные богатства, возрастают масштабы и интенсивность загрязнения и деградации окружающей среды. Порождаются или усугубляется дефицит природных, материальных и трудовых ресурсов, снижается качество продукции, ослабляется икономический контроль, нарушаются нормативные условия воспроизводства природных и производственных систем, создаются обширные территории с кризисной экологической ситуацией.

Действительно, ученые разных стран утверждают, что прогресс техники, науки и экономики не затрагивает самого человека. Во многом человек изменил окружающий его мир, но сам остается без изменений и остается таким же, как на заре своего бытия. Так, западногерманский философ К. Ясперс (1883–1969) подчеркивал, что нравственность человека, его доброта не прогрессируют. По его мнению, есть научный и технический потенциал, но нет прогресса моральных качеств человека. Эту точку зрения развивает и заведующий сектора экологии Института философии имени Г.С. Сковороды, доктор философских наук Н.Н. Киселев, который замечает: «Реалии... научно-технического развития, рассмотренные в экологическом контексте убедительно свидетельствуют о том, что все чаще и чаще направленность практических проектов входит в противоречие с социально-этическими, гуманитарными нормами. Более того, проекты, несоответствующие

**НАЦІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА У СУЧАСНІЙ
ГЛОБАЛЬНІЙ ЕКОНОМІЧНІЙ СИСТЕМІ:
МЕХАНІЗМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ, ДИНАМІКА, ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА**

Головний редактор **Гречук М. П.**
Комп'ютерна верстка **Бжікян Г. А.,
Корніліч О. С.,
Павліна В. С.**

*Здано до редакції 06.04.2010 року. Підписано до друку 19.04.2010 року.
Формат 148x210. Папір 70 г/м². Ум.друк.ар. 15,6 + 0,1 (обкл.).
Тираж 85 прим. Зам. № 078/460*

*Видано редакційно-видавничим відділом ПУСКУ
36014, м. Полтава, вул.Козаля, 3, к. 115, 8 (0532) 50-24-81*